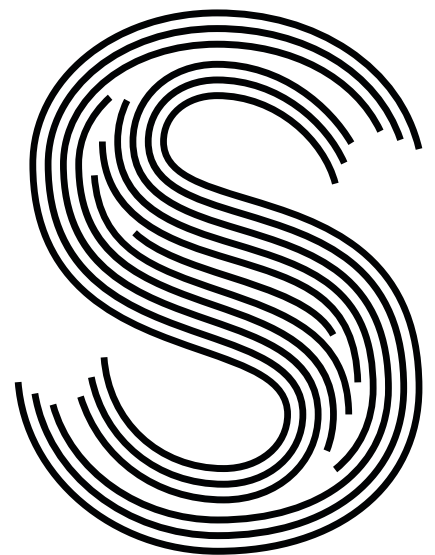

BERWYN

Podcast

Berwyn: Muž, který úředně neexistoval, je dnes „jedním z nejlepších vypravěčů současnosti“

„Musíte mít naději, v každé životní situaci je to opravdu důležité,” řekl v rozhovoru pro hudební magazín Loud & Quiet v Londýně žijící umělec Berwyn Du Bois vystupující jako Berwyn. Jakkoliv prázdně mohou tyhle slova znít z úst globálních superstar vychovaných ve vilách rozprostírajících se přes sluncem zalité vrcholky Hollywoodu, v Trinidadu rozený hudebník je žijícím symbolem, že naděje umírá poslední a o vaši identitu vás druzí nemohou připravit. I když se o to většinu vašeho dosavadního života snažili.

Do východního Londýna se Berwyn přistěhoval společně s rodinou v devíti letech. Kvůli absenci potřebných dokumentů k pobytu byl ale už od věku, kdy je pro člověka těžko pochopitelné, proč je kvůli hrstce papírů jeho existence v očích státu irelevantní, stavěn do pozice psance. Ilegální pobyt v zemi musel tajit, když ho tak na základní škole učitelka scénických umění poslala na konkurz mladého Simby ve Lvím králi a z požadavků pro roli zjistil, že kontrolují doklady, musel lhát, že mu ujel vlak. Ze stejného důvodu nešel ani na přijímačky na Brit School. V očích mnohých se tak stal flákačem zahazujícím příležitosti.

Bylo mu odepřeno vyšší vzdělání i možnost legálně pracovat a opakovaně čelil otázce hodnoty vlastní existence i jejího smyslu. Vyrovnával se s násilnou ztrátou blízkých přátel, chudobou, závislostí, rasismem, vězněním matky, bezdomovectvím i opakovaným vyhruškám deportace. „Vzali mi smysl života a udělali ze mě zvíře na poli. Nemohl jsem ani zajít k doktorovi, když jsem měl bolesti. Musel jsem si vlastníma rukama vytrhnout zkažené zuby. Každé ráno jsem se probudil, uvědomil si, že nemá cenu vstávat z postele a šel zase spát,” popsal pozdější roky imigračního limba v rozhovoru pro The Guardian.

Byrokracie přivedla Berwyna až na samotné dno, od kterého se rozhodl odrazit hudebou. Jediným prostorem, ve kterém se cítil svobodný a ve kterém mu nikdo nezakazoval existovat.

Debutová nahrávka DEMOTAPE/VEGA z roku 2020 měla být jeho vytouženou jízdenkou ze stanice zapomnění. A k upřímnému překvapení samotného umělce, přesně tím se stala. Během dvou týdnů s nejlevnějším vybavením a rozbitými sluchátky hudebně zaznamenal veškerou svou bolest. Jeho zpovědní texty stojí často jen na jednoduchém klavírním doprovodu, který jejich syrovost ještě zvýrazňuje. Právě střídání rapové přímosti s křehkými melodiemi je tím, co dává jeho hudbě jedinečnou naléhavost.

Kvůli chybějícím dokumentům se ale nemohl ani zaregistrovat k pobírání autorských honorářů a po všech úskalích života ve Velké Británii se rozhodl strávit zde poslední Vánoce s rodinou a poté se vrátit na Trinidad. Jeho tvorbu ale zaslechl manažer jednoho kamaráda a chtěl ho zastupovat pod podmínkou, že v Británii ještě nějakou dobu zůstane.

Naléhavý a syrově upřímný poetický mixtape vyvolal silný ohlas i mezi kritiky, kteří ho označili za jeden z nejpůsobivějších debutů roku. Jejich nadšené reakce následně podtrhla nominace na prestižní britské ocenění Mercury Prize, na niž dosáhl jen díky čerstvé změně pravidel, o které se zasadila japonsko-britská zpěvačka Rina Sawayama poté, co upozornila na nespravedlnost vylučující umělce bez britského pasu, když sama o nominaci za svůj debut právě kvůli tomuto pravidlu přišla. Podmínky se tak rozšířily i na ty, kteří mají alespoň pět let trvalý pobyt ve Spojeném království nebo Irsku. Stal se zároveň prvním umělcem v historii ceny s nominací za mixtape.

Dnes jste donutili mého malého bratra říct, že chce prodávat drogy, a za to vás nenávidím, opravdu vás z toho viním / Jak je možné, že se narodil v téhle zemi a přesto potřebuje další papíry? / Přivedli jste ho k tomu, že chce prodávat drogy, i když je mnohem víc než to, poeticky předčítá v tracku Dear Immigration otevřený dopis úředníkům, kteří se mu po koncertu v Nizozemsku v roce 2023 snažili zabránit v návratu domů. Ačkoliv přednes nestojí na hudebním podkladu, je středobodem debutového alba Who Am I vydaného v loňském roce. Opětovně si vysloužil nominaci na Mercury Prize, čímž posílil svůj status výrazného hlasu současné britské hudby, který stojí za to sledovat. Na kontě má aktuálně mimo jiné spolupráci s králem britského grimeu Skeptou, nebo uznávaným producentem Fred Again..., který ho samotného označuje za jednoho z nejlepších vypravěčů současnosti.

Jak název debutu naznačuje, ačkoliv se životní podmínky umělce razantně změnily, Berwyn se stále vyrovnává s otázkou vlastní identity, nespravedlností systému i zakořeněnou nenávistí vůči imigrantům. Jeho intimní zpovědi stojí na směsi karibských rytmů, moderního R&B a rapu, do níž vnáší cit pro křehkost i syrovou naléhavost. Hudba, k níž ho v dětství přivedl otec hrou na ocelové bubny, se stala jeho útočištěm i zbraní. Ve světě, který mu opakovaně dával najevo, že pro něj nemá místo, si Berwyn dokázal vytvořit prostor nejen pro vlastní přežití, ale i pro všechny, kteří v jeho příběhu slyší ozvěnu toho svého. A ukazuje, že hudba není jen kulisou života, může být jeho smyslem.

Kristina Kratochvilová
publicistka

MOSES YOOFEE TRIO

Podcast

Nová vlna berlínského jazzu v podání Moses Yoofee Trio

Po konci první světové války se Berlín stal jednou z prvních evropských metropolí, kde se jazz zakořenil. V kabaretech a dekadentních nočních klubech Výmarské republiky, kde se potkávali umělci, queer komunita i političtí provokatéři, zněly americké saxofony stejně přirozeně jako německé šansony.

Nový žánr ze Spojených států amerických se se svou smyslností, improvizací a svobodou stal symbolem modernity, otevřenosti a vzdoru vůči starým autoritám. Městu hledajícímu svou identitu po válce dal novou podobu.

S nástupem nacistického režimu ale přišel tvrdý zlom. Jazz byl označen za zvrhlou hudbu, zakazován a vytlačen do ilegality. Paradoxně tím jeho symbolická síla ještě vzrostla. Pro část společnosti se stal hudbou odporu a alternativou k oficiální ideologii. Po válce se do města vrátil díky americkým vojákům a znovu se pevně usadil v tamní hudební scéně. Od padesátých a šedesátých let Západní Berlín přitahoval avantgardní hudebníky, kteří tu vytvářeli vlastní formy free jazzu a improvizace, a etabloval se po boku Paříže, Kodaně nebo Londýna na pozici nejvýznamnějších center evropského jazzu.

Dnešní Berlín je tak jedním z mála míst, kde lze vnímat dějiny jazzu komplexně. Tradici kabaretních dvacátých let, experimenty šedesátých, i aktuální fúze s beaty, které přirozeně rezonují s klubovou energií současného města. A právě z této kontinuity vyrůstá generace, kterou dnes zosobňuje Moses Yoofee Trio. Kapela, která chápe jazz nejen jako žánr, ale jako svobodný prostor, do kterého nechává přirozeně vstupovat energii města, jeho hluk, intimitu i noční pulz.

Za názvem stojí pianista a producent Moses Yoofee Vester, který v roce 2023 spojil síly s baskytaristou Romanem Klobe-Barangä a bubeníkem Noahem Fürbringerem. Yoofee spolupracoval s Marteriou či Peterem Foxem, Fürbringer bubnoval po boku Caspera a výrazných představitelů současné jazzové scény jako Petter Eldh nebo Alex Han, a Klobe-Barangä se kromě basy prosazuje i jako kytarista. Dohromady mísí jazz s hip hopem, R&B a soulem.

Hypnotické piano, groove inspirovaný J Dillou a melodie, které střídají jemnost s ostrostí debutového EP Ocean z roku 2023 přivedly trio na evropská pódia a do hledáčku osobností jako Gilles Peterson nebo Kamaal Williams.

Do zkraje letošního roku vydaného debutového alba eponymně pojmenovaného MYT, trio vtělilo všechny vlivy, které je formovaly. Od amerického hip hopu, přes energii berlínských klubů, až po intimitu jazzové tradice. Deska střídá minimalistické klavírní pasáže, které působí jako zpověď šeptaná v poloprázdném pokoji, s rytmem rozhovoru na hranech dechu. Právě kontrast mezi křehkostí a euforií tvoří jádro jejich výrazu.

Hostující rapperka ENNY přináší do alba londýnskou razanci a neo-soulovou hravost, saxofonista Wanja Slavin jej posouvá směrem k avantgardě a Evîn svými vokály dokresluje atmosféru, která střídá intimitu s napětím.

Moses Yoofee Trio dnes stojí v čele nové vlny evropského jazzu. A tím vlastně pokračuje příběh, který se v Berlíně začal psát už před sto lety v kabaretech, nočních klubech i na ulicích města, kde se jazz vždy znovu proměňoval a hledal svůj výraz. Dnes dostává podobu urban jazzu, který v sobě nese jak ozvěny minulosti, tak tep současného Berlína.

Kristina Kratochvilová
publicistka